

Čís. 478.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

V nákupu režijního uhlí přímo od zřízence, jenž režijní uhlí pobírá, nelze ještě spatřovati jednání pletichářské.

(Rozh. ze dne 11. června 1921, Kr I 84/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Chrudimi ze dne 7. prosince 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem pletich dle § 11 čís. 4 a přestupkem dle § 7 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., avšak opravil výrok rozsudku první stolice v ten smysl, že v jednání obžalovaného spočívá jednak skutková povaha přečinu řetězového obchodu dle § 11 čís. 4, jednak přestupek předražování dle § 7 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje proti odsuzujícímu výroku pro přečin dle § 11 čís. 4 zákona o lichvě — ponechávajíc nedotčeným odsuzující výrok pro přestupek předražování dle § 7 odstavec první zákona o lichvě — důvody zmatečnosti čís. 9 a) a 10 § 281 tr. ř. Dovozuje, že ve zjištěném jednání obžalovaného (pokoutní obchodování režijním uhlím), nelze spatřovati pletich způsobilých stupňovati ceny, poněvadž prodával následkem výhodného nákupu za ceny nižší, než byly požadovány v řádném obchodě. Odsouzením pro přestupek předražování byla trestní činnost obžalovaného vyčerpána, neměl býti pro totéž jednání odsouzen ještě také pro přečin pletich. Stížnost sama nebrojí tedy proti výroku ohledně přestupku dle § 7 odstavec první zákona shora citovaného, zůstává proto výrok ten nedotčen. Nejvyšší soud však nesdílí názoru soudu nalézacího, že v jednání obžalovaného, který kupoval od železničních zřízenců hnědé uhlí, poskytnuté jim za režijní cenu 1 K 24 h, za zvýšenou cenu 10 K za 1 q a prodával je dále se ziskem 4 K při 1 q, spočívá skutková podstata přečinu pletich dle § 11 čís. 4 zákona o lichvě. Jest pochybno, lze-li mluvit o pokoutním nakupování uhlí t. zv. režijního přímo od železničních zřízenců, neboť, jak známo, poskytuje se režijní uhlí zřízencům ve množství, jež potřebu jich domácnosti mnohdy značně převyšuje, a to právě za tím, byť i zřejmě nevysloveným účelem, aby si za ně výměnou dopomohli lehčeji k opatření potravin. Nelze tedy v nákupu režijního uhlí o sobě přímo od zřízence, jenž režijní uhlí pobírá, shledávati nic nedovoleného nebo podloudného; předpisy o obchodu uhlím se na uhlí t. zv. režijní nevztahují. Zavadnost počínání obžalovaného dlužno však shledávati v tom, že obžalovaný se vsunul neúčelným způsobem mezi výrobce, pokud se týče prodávatele a spotřebitele, a rozmnožoval jednáním svým řadu hospodářsky účelných a užitečných činitelů v přechodu uhlí z výroby do spotřeby ve své osobě a svou činností o článek hospodářsky zbytečný a spotřebitele zkracující o to, oč se činností a výdělkem jeho uhlí pro spotřebitele zdražilo. V tom spočívá podstata obchodování ře-

těžového, jež nevyžaduje, aby měl pachatel úmysl ceny zboží zvýšiti a dokonce ne, aby jeho činností zvýšení cen skutečně nastalo. Dle zjištění nalézacího soudu jsou zde veškeré náležitosti skutkové podstaty přečinu řetězového obchodu, zejména jest zjištěno, že obžalovaný k obchodování uhlím oprávněn nebyl a že jeho vsunutím se byla cena uhlí při nejmenším o 4 K při 1 q zvýšena; tím jest nejen objektivní způsobitost působiti na cenu uhlí ve směru vzestupném, nýbrž i subjektivní vědomí obžalovaného o způsobitosti té prokázáno. Jest tedy nesprávné mínění stěžovatele, že by odsouzením obžalovaného pouze pro přestupek dle § 7 odstavec prvý zákona o lichvě, vyčerpána byla zjištěná jeho trestná činnost, neboť táž naplňuje skutkové podstaty obou uvedených deliktů. Nestala se tedy obžalovanému křivda, byť i nalézací soud v jednaní jeho spatřoval pletichy a nikoliv řetězový obchod.

Čís. 479.

Pokud lze při zločinech politických vysloviti ztrátu práva volebního a odeprítí podmíněný odklad výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 11. června 1921, Kr II 212/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 26. února 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem pozdvižení dle §§ 68, 69 tr. zák., vyhověl však odvolání obžalovaného do výroku, že čin spáchán byl z pohnutek nízkých a nečestných a že nastává ztráta volebního práva, a rozsudek v těchto výrociích zrušil, rovněž pak vyhověl odvolání obžalovaného do výroku, jímž byl zamítnut jeho návrh, aby mu byl povolen podmíněčný odklad výkonu trestu, zrušil rozsudek soudu nalézacího co do tohoto výroku a uložil mu, by po provedeném šetření znovu rozhodl o návrhu odvolatelově, by výkon trestu byl podmíněčně odložen.

D ů v o d y:

Obžalovaný podal a provedl také odvolání do výroku rozsudku, že čin spáchán byl z pohnutek nízkých a nečestných a že nastává ztráta práva volebního do obcí, dále že nepřiznáno mu bylo podmíněné odsouzení. Rozsudek odůvodňuje tyto své výroky pouze tím, že čin obžalovaného směřoval proti základům státu. Odvolání obžalovaného v tomto směru nelze upřítí oprávněnosti. Čin trestný, pro který obžalovaný byl odsouzen, spáchán byl z pohnutek politických, které nelze šmahem prohlásiti za nízké a nečestné, což vysvítá již z toho, že zákonodárce určuje příslušnost soudní jinak u činů politických než u jiných trestných činů. Nutno též uvážit, že obžalovaný byl k činu sveden a že čin spáchán byl v době, kdy boje politických stran následkem světového přerodu politického a hospodářského nabyly nebývalé ostrosti, takže čin obžalovaného nelze pokládati ani tak za výron špatných osobních vlastností obžalovaného, jako spíše za nesprávně pochopený názor strany po případě organizace, jejichž příslušníkem obžalovaný jest. Z těchto důvodů vy-